

PEDRA SECA

FULL INFORMATIU DE LA REVISTA PEDRA SECA
ARQUEOLOGIA DE LA PEDRA COL·LOCADA EN SEC

Any XVIII - Núm. 159 Edita: Patronat de Sant Galderic juliol-agost 2019
Adreça electrònica: pedraseca@gmail.com T. 933 521 275 i 932 378 537

Direcció: August Bernat i Constantí - Coordinador general: Agustí Esteve i Orozco de Nájjar
Dipòsit Legal: B-14.549-2002 - ISSN 1698-6598

<https://twitter.com/cidomcat>

EXPOSICIÓ PEDRA SECA

En l'àmbit de col·laboració de la Direcció General de Cultura Popular i Associacionisme Cultural i l'Associació per la Pedra Seca i l'Arquitectura Tradicional (APSAT), a més de la jornada d'homenatge a la pedra seca de Manresa (8 de juny) i la inauguració de la Mostra de Cinema Etnogràfic a la Filmoteca de Catalunya (18 de juny), s'està preparant una rellevant exposició sobre pedra seca a Catalunya.

La seva inauguració es farà a Cervera, a La Farinera, aprofitant que aquesta població és la capital de la cultura catalana el 2019. A partir de gener del 2020 aquesta exposició iniciarà la seva itinerància per Catalunya. L'exposició ha estat preparada per: August Bernat, Esther Bargalló, Roger Costa i Martí Rom. Els textos són d'August Bernat.

L'exposició es compon de 18 plafons: 1- Introducció a la pedra seca, 2 i 3- Tipus de construccions (albellons, aljubs, amagatalls, arneres, camins, carrerades, cossiols, escales, forns, marges, pletes, troncs, vedrunes...), 4- Barraques i cabanes, 5- Elements d'una barriada, 6- Tipus de construccions, 7- Béns Culturals d'Interès Nacional (BCIN), zona d'Interès Etnològic (ZIE) i declaració de l'"Art de la pedra seca: coneixements i tècniques" a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat de la UNESCO (novembre de 2018), 8- Alt Pirineu i Aran, 9- Àmbit metropolità, 10- Camp

de Tarragona, 11- Comarques centrals, 12- Comarques gironines, 13- Vegueria del Penedès, 14- Ponent, 15- Terres de l'Ebre, 16- Associacionisme i rutes senyalitzades, 17- Elements singulars, i 18- Tècnica de la pedra seca i reconstrucció.

A "Elements singulars" hi haurà algunes de les construccions més significatives. A "Tècnica de la pedra seca i reconstrucció", a més de concretar les diverses tècniques, entre d'altres, s'explicarà l'experiència del Centre Excursionista de Castellar del Vallès, que des del 2008, surt cada dimarts a restaurar barraques del terme municipal.

A "Associacionisme" s'informarà de l'Associació per la Pedra Seca i l'Arquitectura Tradicional, de les deu "Trobades de Pedra Seca" que s'han fet, cada dos anys. També de la base de dades Wikipedra (wikipedra.catpaisatge.net) on hi ha enregistrades més de 21.000 construccions. De la revista semestral "Pedra seca", que existeix des del 2000, i del mensual, des del 2001, "Full informatiu de la pedra seca".

Si hi ha entitats interessades en exhibir aquesta exposició poden adreçar-se a: martirom@martirom.cat

RESOLUCIÓ 360/XII DEL PARLAMENT DE CATALUNYA, SOBRE LA DEFENSA, EL RECONeixEMENT, L'ESTUDI, LA PRESERVACIÓ I LA DIFUSIÓ DE L'ARQUITECTURA POPULAR DE PEDRA SECA

Amb una mica de retard ens ha

arribat la notícia que el Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya ha publicat el text de la Proposta de resolució sobre la defensa, el reconeixement, l'estudi, la preservació i la difusió de l'arquitectura popular de pedra seca (tram. 250-00615/12).

Podeu consultar pàgines 13 i 14 del butlletí a: <https://www.parlament.cat/document/bopc/307836.pdf>

I JORNADES ANUALS D'OFICIS I ARQUITECTURA TRADICIONAL ALS PORTS

El cap de setmana del 6 i 7 de juliol té lloc a Horta de Sant Joan (Terra Alta), les I Jornades anuals d'oficis i arquitectura tradicional als Ports. Un cicle de conferències, tallers i activitats entorn l'arquitectura tradicional i el patrimoni immaterial, interès derivat del projecte Mas de Burot, recentment reconegut en els premis d'Arquitectura Tradicional Toni Cobos 2018.

Lloc: Cap de l'Ecomuseu dels Ports, Horta de Sant Joan. C/Picasso, 18.

Fins el dia 4 de juliol, podeu fer la vostra inscripció i consultar més informació a: maiteantropologa@gmail.com MOB. 636 679 969 / ingridbertomeu@gmail.com MÓB. 632 782 367.

DIRECCIÓ I COORDINACIÓ
Íngrid Bertomeu Cabrera i Maite Hernández Sahagún.

URL.: <https://www.catebre.cat/wp-content/uploads/2019/06/PROGRAMA-DE-LES-JORNADES-6-I-7-DE-JULIOL.pdf>

PEDRA SECA, PATRIMONI IMMATERIAL DE LA HUMANITAT

Amb motiu de la inclusió el novembre de 2018 de la candidatura l'Art de la pedra seca: coneixements i tècniques" a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat (UNESCO), la Mostra Internacional de Cinema Etnogràfic dedica la seva edició de 2019 al món de la pedra en sec a Catalunya. Enguany hi participen tretze entitats de la xarxa de l'Observatori del Patrimoni Etnològic i Immaterial i, com sempre, tindrà un caràcter multiseu. En total es projectaran cinquanta films de temàtica variada al llarg de trenta-cinc sessions, que tindran lloc en disset poblacions diferents: Vila-rodon, Puigcerdà, la Terreta (Trempt), Barcelona (Gràcia), la Seu d'Urgell, Palamós, Esterri d'Àneu, Mas de Barberans, el Cogul, Ripoll, Manlleu, Roda de Ter, la Vall d'en Bas, Reus, Sant Feliu de

Guíxols, Sant Cugat Sesgarri-gues i Cervera.

URL.: https://cultura.gencat.cat/web/.content/cultura_popular/05_documents_i_recur-sos/02_jornades_estudis_le-gislacio/02_jornades_recerca_patrimoni/Mostra_Cinema/SD_MICE19_Progr.pdf

ELS FORNS D'OLI DE GINEBRE. UNA INDÚSTRIA A RIBA-ROJA D'EBRE

Riba-roja d'Ebre va esdevenir un important centre de producció d'oli de ginebre a l'època preindustrial, documentat ja des de principis del segle XVII. Us ho expliquem a la mostra de vitrina Els forns d'oli de ginebre. Una indústria a Riba-roja d'Ebre.

Exposició; de l'11 de juliol al 13

d'octubre a la Seu Montcada del Museu Etnològic i de Cultures del Món - Carrer Montcada, 12. BARCELONA / El Barcelonès TEL. 932 562 300 reserves-meb@bcn.cat.

De dimarts a dissabte de 10 a 19h Diumenges i festius de 10 a 20 h.

Informa: Martí Rom.

CONSTRUCCIONS DE PEDRA SECA A LA SERRA DE LES FERRERES (GAVÀ)

Després de realitzar les tasques de restauració de la mina i font de Mas Vilar, que publicarem en un altre moment, ens vam llençar a cercar les restes de la barraca de les Ferreres: l'última barraca del municipi en condicions de ser rehabili-

tada. Gràcies a gent del poble que ens va indicar la seva possible ubicació ens vam endinsar a la muntanya amb la intenció de trobar-la. No vam trigar gaire a situar-la, tot i que vam donar unes quantes voltes. I que a prop que era!. Gairebé vam ensopegar-hi sense haver-la vist. La tasca va anar a càrrec de la Unió Muntanyenca Eramprunyà, el Centre d'Estudis de Gavà, el Grup Ecologista Quercus i el Grup de Recerca Olesa Rural

Informen: Àngel Losada Mayoral i Pau Jesús Navarro Espinar

URL.: http://centredestudis.gava.ppe.entitats.diba.cat/wp-content/uploads/sites/10/2010/10/barraca_de_vinya2_20122.pdf

PRIMERA PEDRA A ANDORRA

Els nostres guies, treballant de valent a la recerca de més construccions de pedra seca Recorda que a través l'app de #PrimeraPedra - <https://bit.ly/2unUIUs>) obtindràs informació geolocalitzada sobre els conjunts més interessants de #pedraseca a #Andorra. #identitat #app

URL.: <https://www.twitur.com/hashtag/primerapedra>

RUTES DE LA PEDRA SECA / 94

RUTA DE LO MAS D'ANYERRI A CASTELLDANS (Garrigues)

Ruta situada en el municipi de Castellldans (Garrigues). S'hi arriba per

l'autopista AP-2 prenent la sortida 7 (de les Borges Blanques) i tot seguit la carretera C-233 que porta a Castellldans, fins el Km. 58,300, per prendre el Camí dels Vedats. Aquest serà el punt A d'inici de la ruta.

La ruta del Mas d'Anyerri és força planera i té un recorregut d'uns 10 km. Es pot fer a peu o amb cotxe i algun trosset a peu. Els camins indicats són força correctes i apropiats per un vehicle normal. El llarg de la ruta es poden visitar 7 cabanes de volta de canó o arcades successives, la majoria restaurades, tot i que alguna està tancada amb porta i no es pot visitar l'interior.

Des del punt A pugem direcció nord fins un creuament de quatre camins. A uns 50 m. del camí esquerre hi ha la cabana 1 (X: 317518 Y: 4597022, codi W_18077), no es pot veure l'interior perquè té una porta tancada, a l'estrep de sol-ixent hi ha un tram d'escalas que permeten accedir a la coberta. Tornar enrere i seguir al NE pel camí que passa pel costat d'una bassa, seguir l'itinerari fins a trobar l'autopista AP-2, aquí girar a l'esquerre fins a veure, al bell mig d'una feixa conreada d'oliveres i ametllers, la cabana 2 (X: 317019 Y: 4598075, codi W_18079), que sols es pot veure exteriorment per tenir una porta metàl·lica tancada. Ara baixar pel camí que hi ha enfront de la cabana, direcció sud, fins a trobar un altre camí a 300 m. i girar a la dreta. Seguir uns 600 m. fins a veure, al costat d'una caseta amb la coberta de teules, la cabana 3 (X: 316431 Y: 4598009, codi W_18083), amb coberta de volta de canó o arcades successives

i portal amb arc de mig punt; a la paret del fons té una menjadora i en un petit marge situat al seu davant es localitza un amagatall amb la coberta de lloses. Tornar al camí i seguir l'itinerari pel costat de l'AP-2 fins a girar al sud pel Camí de l'Anguiló i aparcar el cotxe (P) abans d'arribar a la carretera C-233, just quan es veu a la dreta la cabana 4 (X: 315698 Y: 4596720, codi W_17607), a la que hi anirem a peu travessant un camp d'oliveres, té una porta de fusta que impedeix l'accés a l'interior i només s'observa el tub de la fumera sobresortint de la part posterior de la coberta. Tornar al cotxe. Travessar la C-233 i seguir pel Camí dels Racons uns 550 m., girar a la dreta pel Camí de la Comanglora 380 m. i aparcar (P) al costat d'un sembrat que es troba a la dreta. Ara cal anar cap el nord pel mig d'unes feixes d'oliveres fins a la cabana 5 (X: 315846 Y: 4596244, codi W_17608), amb menjadora a la paret de la dreta i un cocó a l'esquerra (a la llinda del portal té gravat 1868). Tornar al cotxe i tornar pel camí enrere fins al Camí dels Racons per girar a la dreta i seguir-lo uns 400 m. fins a trobar un trencall a l'esquerre que porta a la cabana 6 (X: 316607 Y: 4596028, codi W_17609), orientada al nord, amb coberta de volta molt alta, conserva una menjadora a la paret del fons, un parell d'armaris i un foc a terra amb la fumera;

a la llinda té gravat 1913. Deixar el cotxe aparcat (P) i des d'aquí es pot anar a peu, per entremig de bancals d'oliveres, fins a la cabana 7 (X: 316930 Y: 4595953, codi W_17615), una porta tanca l'accés a l'interior i de la coberta en sobresurt una fumera moderna. Les pedres de la façana i dels estreps estan lligades amb morter de ciment i la llinda de la porta presenta una esquerda a la part central. Ara cal tornar al cotxe i tornar pel Camí dels Racons fins a la carretera C-233. La ruta s'ha acabat. Si s'ha fet a peu, el punt A d'inici de la ruta es troba a 2 km. en direcció llevant.

NOTES:

- 1) Les coordenades indicades són en UTM ETRS89.
- 2) La ruta es pot seguir per Wikipedra (<http://wikipedra.catpaisatge.net>) i també amb la nova aplicació "Pedra Seca" per a mòbils: Android: <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.ionicframework.wikipedra>

iOS: <https://itunes.apple.com/es/app/pedra-seca/id1207666561?l=en&mt=8>

- 3) Cal ésser molt respectuosos amb els conreus d'oliveres i sembrats, donat que són finques particulars.

Informa: Ramon Artigas, membre del Drac Verd de Sitges (dracverd.catpaisatge@hotmail.com)

**1 (X: 317518
Y: 4597022,
codi
W_18077)**

2 (X: 317019 Y: 4598075, codi W_18079)

3 (X: 316431 Y: 4598009, codi W_18083)

4 (X: 315698 Y: 4596720, codi W_17607)

5 (X: 315846 Y: 4596244, codi W_17608)

6 (X: 316607 Y: 4596028, codi W_17609)

7 (X: 316930 Y: 4595953, codi W_17615)

